

5.-11.10.2026

Teema: Kaikilla on oikeus kommunikointiin

Mikä on Puhevammaisten viikko?

Puhevammaisten viikko järjestetään vuosittain lokakuussa. Viikon tarkoituksena on lisätä tietoa puhevammaisuudesta ja siitä, millaisia keinoja ihmisillä on viestiä silloin, kun puhe ei ole käytössä.

HAASTE KOULUILLE: Miltä tuntuu viestiä ilman sanoja?

Tällä oppitunnilla oppilaat pääsevät kokeilemaan, miten voi viestiä ilman puhetta – ja miltä tuntuu yrittää ymmärtää sanattomia viestejä. Pienikin kokemus voi lisätä ymmärrystä ja empatiaa.

Tunnin rakenne (n. 45 min)

1. Virittäytyminen (5–10 min)

Valitse luokkallesi sopiva tapa virittäytyä:

- Isommille oppilaille:

Katsokaa lyhyt video:

Puhumaton ei ole olematon (löytyy Puhevammaisten viikon verkkosivuilta)

Video kertoo puhevammaisuudesta ja siitä, miksi kommunikointi on tärkeää.

- Pienemmille oppilaille:

Leikkikää hetki "ei saa puhua" -leikkiä. Opettaja voi esittää oppilaille tehtäviä ilman sanoja (esim. "avaa ikkuna", "istu alas", "tule tänne") ja oppilaat arvaavat mitä opettaja tarkoittaa.

Keskustelukysymyksiä yhteisesti:

- Miltä tuntuu, jos ei voi puhua?
- Miten muuten voi viestiä kuin puhumalla?
- Missä tilanteissa joku ei ehkä voi käyttää sanoja?

2. Paritehtävä: Viesti ilman puhetta (10-15min)

Oppilaat työskentelevät pareittain.

Opettajille on valmiiksi tehty viestilappuja sekä tukikuvia, jotka voi tulostaa Puhevammaisten viikon verkkosivuilta. Lapuissa on valmiita viestejä seuraavista sisältöalueista: eläimet, perustoiminnot ja leikit. Jos haluat käyttää muita sisältöalueita, voit helposti täydentää tehtävää hyödyntämällä Papunetin kuvapankin tai kuvatyökalun kuvia <https://papunet.net/kuvatyokalut/>.

- Lukutaitoisille: yksinkertaisia kirjoitettuja viestejä (esim. ”Minulla on nälkä”, ”Missä on pallo?”)
- Ei-lukeville: samoja viestejä kuvitettuna

Tehtävän kulku:

1. Oppilas A nostaa lapun ja yrittää viestiä sen ilman sanoja (elein, ilmein, piirtämällä, osoittamalla...).
2. Oppilas B yrittää ymmärtää, mitä viestitään.
3. Vaihdetaan rooleja.

3. Keskustelu (10min)

Kysymyksiä:

- Mikä oli helppoa? Mikä vaikeaa?
- Miltä tuntui, kun ei voinut puhua?
- Miten voi auttaa kaveria, joka ei puhu?

Valinnainen lisätehtävä oppilaille: Tietovisa puhevammaisuudesta

Halutessanne voitte päättää oppitunnin tekemällä tietovisan, jossa testataan, mitä tunnilla opittiin puhevammaisuudesta ja kommunikoinnin tukikeinoista.

Tietovisa:

- Syventää opittua sisältöä

Kysymykset ovat monivalintatehtäviä, joissa valitaan yksi oikea vastaus.

Linkki tietovisaan (microsoft forms) löytyy Puhevammaisten viikon verkkosivuilta.

Tavoite:

Tunnin tarkoitus on herättää empatiaa ja ymmärrystä puhevammaisten ihmisten arjesta sekä harjoitella vuorovaikutusta ilman puhetta.

Ymmärrys alkaa pienestä hetkestä.